

Debreceni Ítéltábla

Pkf.II.20.147/2023/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Petró László egyéni ügyvéd (cím) által képviselt I.r. kérelmező neve (cím) I. rendű és II.r. kérelmező neve (cím) II. rendű kérelmezőnek – a dr. Varga István egyéni ügyvéd (cím) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (cím) kérelmezettel szemben vagyoni elégtétel megfizetése iránt indított nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 7.Pk.21.360/2022/13. számú végzése ellen a kérelmezett által 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy 15 napon belül fizessen meg egyetemlegesen az I. és a II. rendű kérelmezőnek 5000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 7000 (hétezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A kérelmezők mint felperesek a 'alperes neve' alperessel szemben 2016. március 18-án előterjesztett keresetlevelükben személyiségi jog megsértésének jogkövetkezményei iránt indítottak P.20.692/2016. számon peres eljárást a kérelmezett előtt.

[2] Az elsőfokú eljárásban a kérelmezett a 2018. január 18-án hozott végzésével szakértői bizonyítást rendelt el, a szakértői intézetnek 30 napos határidőt biztosított a szakvélemény előterjesztésére. A szakértői intézet 2018. január 29. napján átvette a kirendelő végzést és 2018. február 22-én érkezett beadványában kérte szakkonzultánsok bevonásának engedélyezését és a szakértői díjelőleg kiegészítését. A 2018. március 1-jén hozott végzésével a kérelmezett felhívta a kérelmezőket a szakértői díjelőleg 15 napon belüli kiegészítésére. A 2018. március 26-án kelt végzésével tájékoztatta a feleket arról, hogy mivel a szakértői vélemény nem készült el, a március 27-ére kitűzött folytatólagos tárgyaláson megjelenniük nem kell, majd a tárgyalást hivatalból elhalasztotta azzal, hogy új hatánapot a szakvélemény beérkezése után tűz ki. 2018. március 26-án a kérelmezők igazolták, hogy a szakértői díjelőleget kiegészítették, amelyről a szakértői intézetet a bíróság 2018. március 27-én tájékoztatta. A kérelmezett a szakértői intézet kérésére a 2018. április 19-én kelt végzésével a szakvélemény előterjesztésére nyitva álló határidőt 2018. augusztus 31. napjáig

meghosszabbította, erről a kérelmezőket 2018. április 24-én tájékoztatta. 2018. augusztus 3-án a kérelmezők a szakértői bizonyítást elősegítendő okiratokat csatoltak, a szakértői intézet a 2018. augusztus 30-án kelt és 2018. szeptember 10-én érkezett beadványában olvasható formában kérte azokat ismételten megküldeni; a kérelmezett a 2018. szeptember 14-én kelt végzésével hívta fel a kérelmezőket a beadványaik ismételt megküldésére, amely felhívásnak a kérelmezők 2018. október 2-án tettek eleget. A kérelmezők a 2018. november 21-én előterjesztett beadványukban arra kérték a kérelmezettet, hogy tűzzön észszerű rövid határidőt a szakértői intézet részére a szakvélemény előterjesztésére. E beadványukban jelezték, hogy a szakvélemény elkészítése rendkívüli módon elhúzódott és nem látják magyarázatát az ilyen jellegű késedelemnek. A szakértői intézet ezt követően újból határidő hosszabbítást kért, melyet a kérelmezett a 2018. november 29-én kelt végzésével 2019. február 28. napjáig terjedő határidő szabásával engedélyezett. E végzésében már figyelmeztette a szakértői intézetet, hogy a mulasztás esetén pénzbírsággal fogja sújtani, valamint szakértői díjat sem állapít meg a részére. A kérelmezők a meghosszabbított határidő eredménytelen eltelte után a 2019. március 13-án érkezett beadványukban kérték, hogy a bíróság alkalmazza a kilátásba helyezett jogkövetkezményeket, azonban a kérelmezett a 2019. március 19-én hozott végzésével csak ismételten felhívta az intézetet a szakvélemény haladéktalan előterjesztésére azzal, hogy ellenkező esetben mellőzi a szakértői díj megállapítását. A kérelmezők 2019. április 11-én a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 114/A. §-a szerinti eljárás elhúzódása miatti kifogást terjesztettek elő. Ebben kifogásolták, hogy a kérelmezett nem alkalmazott pénzbírságot és nem kényszerítette ki a szakvélemény előterjesztését a már többszörösen határidőt mulasztó szakértői intézettől. Ezután 2019. április 25-én a kérelmezett újból felhívta a szakértői intézetet szakvéleménye előterjesztésére, a szakértői díj megállapításának elmaradásában megnyilvánuló következményre történő figyelmeztetéssel, majd ezt követően 2019. május 10-én a szakértői intézet előterjesztette a szakvéleményt.

[3] A kérelmezett a 2020. június 4. napján kézbesített végzésével felhívta a perben kirendelt szakértői intézetet, hogy a neki kézbesített és mellékelten megküldött beadványokra vonatkozó észrevételeit a kézhezvételtől számított 8 napon belül terjessze elő. A szakértői intézet az észrevételezési határidő lejártakor, azaz 2020. június 13-ig észrevételt nem terjesztett elő, csak 2020. július 23. napján érkezett meg a felhívásra elkészített kiegészítő szakvélemény.

[4] A 2020. november 26. napjára kitűzött tárgyalást a peres felek 2020. november 10-én érkezett közös kérelmére a kérelmezett elhalasztotta, új határnapot 2021. február 4-ére tűzött ki. Utóbbi határnapot – az indok megjelölése nélkül – hivatalból beállította, új határnapul 2021. február 19. napját tűzte ki.

[5] A kérelmezett az elsőfokú ítéletet 2021. április 20. napján, a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a jogerős ítéletet 8.Pf.20.520/2021/8/II. számon 2021. szeptember 22. napján hozta meg. A jogerős ítélettel szemben a kérelmezők által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a Kúria Pfv.III.21.492/2021/8. számon, 2022. szeptember 14. napján hozta meg a felülvizsgálati határozatát, amelyet a kérelmezők 2022. október 6. napján vettek kézhez.

A kérelem és az ellenirat

[6] A kérelmezők az eljárás elhúzódása miatt mindösszesen az elsőfokú eljárási szakasz észszerű időtartamot meghaladó, számításuk szerint 1106 nap időtartamára kérték a kérelmezettet 442 400 forint vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezni.

[7] A kérelmezett az eljárási szakasz számított időtartamából kérte levonni *az eljárás elhúzódása miatti kifogással nem támadott* 2018. május 5. és 2019. április 9. közötti 340 nap, *a szakértő mulasztása mint mindkét fél érdekkörén kívül eső elháríthatatlan ok miatt*

a 2020. június 12. és 2020. július 23. közötti 42 nap, *a tárgyalás a peres felek közös kérelmére történő halasztása folytán a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt* 2020. november 10. és 2021. február 19. közötti 102 nap, mindösszesen 484 nap időtartamot. Ezt meghaladóan további 162 nap figyelembevételének mellőzését kérte; ebben a körben hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárás 30 hónapot meghaladó része csak 944 nap volt és a kérelmezők ezt 1106 napban jelölték meg. A számítási hibából adódó levonás 162 nap volt, ekként a kérelmezett 646 napra számítottan, mind összesen 258 400 forint erejéig kérte elutasítani a kérelmet.

Az elsőfokú végzés

[8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg együttesen a kérelmezőknek 15 napon belül 401 600 forint vagyoni elégtételt, valamint 10 000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. A kérelmezőket kötelezte, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 1330 forint összegű eljárási illetéket, míg megállapította, hogy 11 940 forint meg nem fizetett eljárási illeték az állam terhén marad.

[9] Az elsőfokú bíróság a kérelmezők által 2006 napban megjelölt elsőfokú eljárási időtartamból levonni rendelte a következő időszakokat:

[10] A kérelmezők erre hivatkozása folytán az elsőfokú eljárás még észszerűnek minősülő 30 hónapjára vetítetten a 2016. március 19. és 2018. szeptember 19. közötti 915 napot. Hangsúlyozta, hogy bár a vagyoni elégtétel összegét nemcsak az észszerű időt meghaladó tartamra, hanem az eljárás teljes figyelembe vehető időtartamára meg kell határozni, a levonás a kérelmezettek kérelméhez kötötten történt.

[11] A 2020. november 10. és 2021. február 4. között eltelt 87 napot arra tekintettel, hogy a kérelmezett a felek 2020. november 10-én érkezett közös kérelmére elhalasztotta a tárgyalást, így az ettől az időtől a következő tárgyalási hatánapig terjedő idő az eljárás előrehaladását nem szolgáló olyan időtartam, amely a kérelmezők érdekkörében merült fel.

[12] Nem találta indokoltnak az elsőfokú bíróság az eljárás elsőfokú időtartamából levonni a következő időszakokat:

[13] A 2018. május 5. és 2019. április 9. napja között eltelt 340 napot a következők szerint: A szakértői intézetnek, ellentétben az elleniratban hivatkozottakkal, nem 2018. május 4-ig, hanem 2018. augusztus 31-ig kellett volna benyújtania a szakvéleményt, hiszen a kérelmezett a határidőt ekként hosszabbította meg. A meghosszabbított határidő lejártáig a kérelmezőktől nyilvánvalóan nem volt elvárható az eljárás elhúzódására alapított kifogás előterjesztése és ugyanezért az alkalmas sem lett volna a sérelem elhárítására. Ezt követően a kérelmezők 2018. augusztus 3-án maguk csatoltak olyan okiratot, ami a szakértői bizonyítás szempontjából jelentőséggel bírt és amelyet a kérelmezett felhívása miatt ismételt meg kellett küldeniük. Emiatt a kérelmezők számára nyilvánvaló lehetett, hogy nincs inaktív bírósági időszak, így a kifogás előterjesztése ebben a részidőszakban sem volt tőlük elvárható. Ehhez képest pedig – helyesen – 2018. november 21-én, noha nem kifogásként megjelölve, de már hivatkoztak az eljárás elhúzódására, a tényállásban írtak szerint sérelmezve azt. Maga a beadvány az eljárás elhúzódásának megakadályozására irányult, így ez az időszak sem volt a Pevtv. 15. § (4) bekezdésének alkalmazása alá vonható. Ezután 2018. november 29-én kézbesítette a kérelmezett a kérelmezők részére a szakértői intézet ismételt határidő-hosszabbítás iránti kérelmét és az ezt engedélyező végzést. Az intézet indokaira és a bíróság engedélyező végzésére figyelemmel a kifogás a sérelem elhárítására alkalmatlan lett volna. A meghosszabbított határidő ismételt sikertelen lejártát követően a kérelmezők pedig újból jelzéssel éltek, a szakértői bizonyítás elhúzódását sérelmezve és – ténylegesen – 2018. március 13-án már pénzbírság alkalmazását kérték a szakértővel szemben. 2019. április 11-én

(az érkezés helyes dátuma) pedig már nemcsak tartalmában és célzott hatásában, hanem elnevezésében is az eljárás elhúzódása miatti kifogással éltek a kérelmezők. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ebben az időszakban a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 15. § (4) bekezdése alapján nem volt helye levonásnak.

[14] A 2020. június 12. és 2020. július 23. között eltelt 42 napot arra hivatkozással, hogy noha kétségtelen, hogy a kiegészítő szakvéleményt a bíróság által engedélyezett 8 napos határidőn túl, azaz elkészenen terjesztette elő a szakértői intézet, ám a vagyoni elégtétel csökkentésére nem adhat alapot a bíróságtól, illetve a kérelmezőtől eltérő perbeli szereplők magatartása. A Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdései helyes értelmezése folytán kizárólag a kérelmező, illetve a bíróság érdekkörében felmerült elhárítható okok miatt kerülhet sor a figyelembe vehető idő csökkentésére.

[15] A 2021. február 4. és február 19. között eltelt 15 napot, mert a 122-II. számú végzésével a kérelmezett az új határnapot 2021. február 4-re kitűzte, ezt a határnapot azonban hivatalból, az ok megjelölése nélkül beállította. A 2021. február 4. napja utáni időszak tehát nem a kérelmezők érdekkörében felmerült okból telt el szükségtelenül.

[16] Mindezek alapján tehát az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmezők által a teljes elsőfokú eljárási időtartamként megjelölt 2006 naptól 915 + 87, azaz 1002 nap levonására van lehetőség, ezért 1004 napra vonatkozóan a kérelmet alaposnak találta és a kérelmezettet a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2021. (VI.30.) Kormányrendelet 1. § (1) és (2) bekezdései alapján naptári naponként 400 forint vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte, míg ezt meghaladóan a kérelmet elutasította.

[17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján a kérelmezők 90 % mértékű nyertessége alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3. § (4) bekezdése szerint megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte a kérelmezettet.

[18] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés g) pontja alapján 13 270 forintban állapította meg az állam által előlegezett eljárási illetéket, melyből a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján 1330 forint részt a kérelmezők kötelesek megfizetni, míg a kérelmezett az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti személyes illetékmentessége folytán a további eljárási illeték az állam terhére maradt.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[19] Az elsőfokú végzés ellen a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének részbeni megváltoztatását akként, hogy a kérelmezettet terhelő marasztalási összeget az ítéltábla csökkentse 74 400 forinttal.

[20] Előadta, hogy a végzés sérti a Pevtv. 15. § (3), (4) és (5) bekezdéseit, mert az elsőfokú bíróság ezen jogszabályi rendelkezések téves értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a következőkben megjelölt, mindösszesen 186 nap időtartam az eljárás vagyoni elégtételre okot adó időtartamába beszámítható.

[21] Kérte figyelmen kívül hagyni a Pevtv. 15. § (4) bekezdése alapján a 2018. szeptember 1. és 2018. november 29. napja között eltelt 90 napot arra való hivatkozással, hogy a szakértői intézetnek 2018. augusztus 31-ig terjedő határidőt engedélyezett a szakvélemény előterjesztésére a kérelmezett, azonban csak 2018. november 29-én engedélyezett újabb határidő-hosszabbítást. Ez a határidő eredménytelenül telt el, amelyről a kérelmezők tudomással bírtak, így az 1952. évi Pp. 114/A. § (2) bekezdése szerinti eljárás elhúzódása miatti kifogással élhettek volna. A kifogás eredményeképpen a bíróság

kényszerintézkedéseket, akár bírságot alkalmazhatott volna a szakértői intézettel szemben az eljárás elhúzódásának megakadályozása érdekében.

[22] Ugyancsak a Pevtv. 15. § (4) bekezdésére hivatkozással kérte figyelmen kívül hagyni a 2019. március 1. és 2019. április 9. napja között eltelt 40 napot, mert a szakértői intézet a 2019. február 28-ig meghatározott szakvélemény előterjesztésére vonatkozó határidőt nem teljesítette. Ezt követően ugyancsak abba a helyzetbe kerültek a kérelmezők, hogy előterjeszthettek volna az eljárás elhúzódása miatti kifogást. Amennyiben ezt előterjesztették volna, a bíróság kényszerítő eszközöket alkalmazhatott volna a szakértői intézettel szemben.

[23] A 2020. június 13. és 2020. július 23. között eltelt 41 nap levonását is kérte az elsőfokú eljárásban hivatkozottakat kiegészítve azzal, hogy ugyan a Pevtv. 15. § (5) bekezdése alkalmazása során sem deríthet fel az eljáró bíróság hivatalból a fizetési kötelezettség alól mentesítő eljárási cselekményeket vagy azok elmulasztását; ha azonban a kötelezett megjelöl ilyennek minősíthető eljárási cselekményeket, akkor a bíróság hivatalból köteles elvégezni azok jogi minősítését, azaz hivatalból köteles vizsgálni, hogy ezek vonatkozásában fennállnak-e a Pevtv. 15. § (3)-(5) bekezdésében foglalt feltételek. Ez pedig azért lényeges, mert noha az elsőfokú eljárásban nem, illetve nem erre hivatkozott a kérelmezett, ám mégis fennáll erre az esetre is a Pevtv. 15. § (4) bekezdésében írt feltétel, azaz ebben az időben is előterjeszthették és elő is kellett volna terjeszteniük a kérelmezőknek az 1952. évi Pp. 114/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti kifogást.

[24] A 2021. február 4. és 2021. február 19. között eltelt 15 nap levonását pedig azért kérte, mert hivatkozása szerint a kérelmezők indították el azt az okfolyamatot, amelynek következtében a tárgyalás elhalasztásra került, hiszen 2021. február 4-én a felek közös kérelmére halasztották el a tárgyalást és tűztek ki új határnapot, így a Pevtv. 15. § (3) bekezdése megfelelő alkalmazásával ez az időszak az eljárás időtartamába nem számítható be.

[25] A kérelmezők a fellebbezésre tett észrevételükben kérték a végzés helyes indokai alapján helybenhagyását és a kérelmezett másodfokú költségükben marasztalását. Előadták, hogy a fellebbezési állásponttal szemben az eljárás elhúzódását az 1952. évi Pp. szerinti kifogás előterjesztése nem gátolta volna meg. Hivatkoztak arra, hogy a kifogás előterjesztése akkor lett volna elvárható a részükről, ha a per elhúzódása olyan mértékű, hogy magától a kifogástól is alappal várható, hogy a sérelem kellő eredményességgel orvosolható. Ettől függetlenül az észszerű határidőn túli perelhúzódás miatt a kérelmezők több alkalommal is jelzéssel éltek a bíróság felé, s a jelentősebb időtartamú elhúzódás után pedig már a kifogást is előterjesztették. Rámutattak arra, hogy a fellebbezésben megjelölt időszakokban a Pevtv. nem volt hatályban, így a kifogás megtétele már csak ezért sem volt elvárható a kérelmezőktől. A 2021. február 4. és február 19. között eltelt 15 nap késedelem nem a kérelmezők érdekkörében felmerült okból történt, így az a kérelmezők terhére nem értékelhető.

A másodfokú bíróság döntése

[26] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzésnek a kérelmet részben elutasító rendelkezését, míg a kérelmezett fellebbezését alaptalannak találta a következők szerint:

[27] A kérelmezett a fellebbezésében arra hivatkozva kérte a Pevtv. 15. § (4) bekezdése alapján a 2018. szeptember 1. és 2018. november 29. napja között eltelt 90 nap, valamint a 2019. március 1. és 2019. április 9. napja között eltelt 40 nap levonását, hogy a kérelmezők – a jogszabályi kötelezettségük ellenére – a bírósági mulasztás orvoslására alkalmas, az eljárás elhúzódása miatti kifogást nem nyújtottak be, és amennyiben a

kérelmezők ezt előterjesztik, a kérelmezett kényszerítő eszközöket alkalmazhatott volna a szakértői intézettel szemben az eljárás elhúzódásának megakadályozása végett.

[28] Az elsőfokú bíróság a következő jogalkalmazói gyakorlat szerint értelmezte az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmulasztásának a vagyoni elégtételre való jogosultság szempontjából kialakított követelményeit akként, hogy az egyes mulasztásokat egyedileg, a jogintézmény céljával, a sérelem orvoslására alkalmasságával, és mindezek alapján a féltől elvárható magatartással összefüggésben kell értékelni (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2., Pkf.II.20.404/2022/2., Pkf.II.20.003/2022/2., Pkf.II.20.032/2023/2., Pkf.II.20.055/2023/2.).

A Pevtv. 15. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam nem számítható bele a bírósági eljárás időtartamába akkor, ha a kérelmező *a jogszabályban biztosított lehetősége ellenére nem nyújtott be kifogást* az eljárás elhúzódása miatt. A fellebbezésre tett észrevételben foglaltakkal szemben az eljárás elhúzódása miatti kifogás a magyar polgári eljárásjogban 2006. április 1-je óta létező jogintézmény; a Pevtv. 15. § (4) bekezdése tehát nem utólag alapított egy jogvédelmi elvárást, hanem az eljárás elhúzódása miatt pénzbeli szankciót érvényesítő féltől azt kéri számon, hogy igénybe vette-e azt a jogi eszközt, amelyet a jogalkotó kifejezetten az észszerű idő sérelmének az elhárítására vezetett be. Ennek a sajátos perorvoslatnak az igénybevételi kötelezettségét azonban nem lehet mechanikusan, formálisan megítélni, hanem – visszaulva az előzőekben hivatkozott jogerős határozatokban megjelenő értelmezésre – minden egyes mulasztásra kell egyedi vizsgálatot elvégezni. Az 1952. évi Pp. 114/A. §-ának (2) bekezdése, egyezően a Pp. 157. §-ának (1) bekezdésével, nem valamennyi, a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam orvoslása végett teszi lehetővé annak igénybevételét, hanem csupán akkor, ha a bíróság valamilyen – törvény vagy saját maga által megállapított – határidőt mulasztott vagy észszerű időn belül nem intézkedett; más eljárási szabálysértések elhárítására ez a jogintézmény nem szolgál. Másrészt a határidők és az észszerű időtartam elmulasztása mellett is vizsgálni kell annak a sérelem elhárítására alkalmasságát. Mindezekon túl azt is tekintetbe kell venni, hogy a bíróság kötelezettsége a saját közhatalmi tevékenységére irányadó szabályok betartása, így a feleknek is abból a feltételezésből kell kiindulniuk, hogy a bíróságok betartják a rájuk vonatkozó – így az észszerű időn belüli cselekvést érintő – eljárási szabályokat. Ennek alapján a féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén az az elvárható, hogy akkor terjesszen elő emiatt kifogást a folyamatban lévő perben, ha a bíróság olyan mértékben mulasztotta el az észszerű időn belüli eljárási cselekmények kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető, az eljárási kötelezettség megszegésére vonatkozó jelzéstől pedig alappal várhatja a sérelem kellő időben és eredményességgel történő orvoslását. Ez a félre méltányos értelmezés felel meg az Emberi Jogok Európai Bírósága elvárásainak és egyeztethető össze a Pevtv. létrehozásának jogalkotói céljával.

[29] A 2018. szeptember 1. és 2018. november 29. napja közötti időszakban a szakvélemény előterjesztésének késedelmét illetően a kérelmezettektől nem volt elvárható annál több és hamarabbi cselekvés, mint amit a perben megtettek. Ellentétben a fellebbezés hivatkozásával, a 2018. szeptember 1. utáni időszak sem volt a bíróság szemszögéből inaktív, e tekintetben is helytállóan utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy ebben az időszakban is volt a kérelmezettnek olyan felhívása, amely folytán az kellett nyilvánvaló legyen az eljárási szabályok megtartásában bízó kérelmezők számára, hogy a bíróság folyamatosan a szakvélemény előterjesztésének eredményessége érdekében cselekszik. A célszerűtlen bírói pervezetés megakadályozására pedig a kifogás előterjesztése nem alkalmas. Amikor pedig egyértelművé kellett válnon a kérelmezők számára, hogy a késedelem a bíróság érdekkörében

jelentkezett, akkor 2018. november 21-án előterjesztett beadványukban már kérték az észszerű rövid határidő kitűzését, amely tartalmában megfelel az eljárás elhúzódása miatti kifogás követelményének. Ebben az időszakban tehát a kérelmezőket mulasztás nem terhelte.

[30] Hasonlóan nem terhelte mulasztás a kérelmezőket a 2019. március 1. és 2019. április 9. napja közötti időszakban. Az ítéltábla visszautal a bírói gyakorlatban kialakult követelményre, amely szerint a féltől nem azonnal, hanem olyan idő elteltével várható el az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése, amikor már nyilvánvaló a bíróság mulasztása – amikor a 2019. február 28-ig meghosszabbított határidő eredménytelenül eltelt, még 2019. április 11-ig, amikor a kérelmezők elnevezésében is eljárás elhúzódása miatti kifogást terjesztettek elő, sem telt el olyan időtartam, amely után már elvárható lett volna a különleges jogorvoslat előterjesztése, azonban a 2019. március 13-i azon kérelem, hogy a bíróság alkalmazza a kilátásba helyezett jogkövetkezményeket, tartalmában mindenben megfelelt a kifogás követelményeinek. Ezért nincs helye ezen időszak levonásának sem.

[31] A 2020. június 13. és 2020. július 23. közötti 41 nap levonását a kérelmezett elsődlegesen a Pevtv. 15. § (5) bekezdésére hivatkozva kérte, de a fellebbezésben ebben a részben is felhívta a Pevtv. 15. § (4) bekezdését, amely alapján a bírósági mulasztás orvoslására alkalmas, az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének hiányát a nemperes ügyben eljáró bíróságnak erre való hivatkozás nélkül is észlelni kellett volna.

[32] Az elsőfokú bíróság a kialakult bírói gyakorlattal egyezően értelmezte a Pevtv. 15. § (5) bekezdését akként, hogy az nem teremt új okot az egyes időtartamok levonására (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2, Pkf.II.20.458/2022/4., Pkf.II.20.003/2023/2., Pkf.II.20.083/2023/2). A vagyoni elégtétel a törvényben rögzített észszerű időtartam túllépése esetére meghatározott sui generis jogkövetkezmény, amely a polgári perben félként résztvevő személynek a bírósági eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga megsértésének ellentételezésére szolgál. A jogsérelem bekövetkezik, ha a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartama meghaladja az észszerűnek minősülő időtartamot, ez önmagában megalapozza a szankció alkalmazását. A Pevtv. törvényjavaslatának indokolása szerint csak azt vizsgálhatja a bíróság, hogy a bírósági eljárás során volt-e olyan időszak, amely akár a kérelmező, akár az eljáró bíróság érdekkörében felmerülő, elhárítható ok miatt szükségtelenül telt el; az utóbbi levonására azonban csak akkor kerülhet sor, ha a kérelmező a jogszabály által biztosított lehetősége ellenére nem nyújtott be kifogást az eljárás elhúzódása miatt. Azaz a jogalkotó olyan modell alkotott, amelyben meghatározta azon időtartamot, amelynek meghaladása esetén a felet az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő alapvető joga megsértése miatt kompenzáció illeti, és amelyben a kompenzáció összegét kizárólag a fél saját felróható magatartása csökkenti. Ezen jogalkotói célnak megfelelően a Pevtv. 15. § (3) és (4) bekezdésében meghatározza azon körülményeket, amelyek alapján az eljárás figyelembe vehető időtartama, így a fizetendő vagyoni elégtétel összege csökkenthető; a 15. § (5) bekezdése ehhez képest rendelkezik akként, hogy a bíróság – a nemperes eljárásban előterjesztett kérelem és ellenirat tartalmának korlátai között – mérlegeli, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az észszerűnek minősülő időtartam meghaladásához. A bíróság e körülmények értékelését követően határozza meg a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartamát. A Pevtv. 15. § (5) bekezdése nem tesz említést a kérelmező és a bíróság tevékenységén kívüli okokról, a törvényjavaslat indokolásából következően a bíróság működésében felmerülő akadályokra tekintettel a figyelembe vehető időtartam nem csökkenthető. Ezt támasztja alá az is, hogy a Pevtv. 14. § (2) bekezdés f) és g) pontja az ellenirat tartalmaként csak a kérelmező azon eljárási cselekményének, illetve szükséges eljárási cselekménye elmulasztását alátámasztó tényeknek, valamint az ezzel összefüggően

figyelmen kívül hagyandó időtartamnak a megjelölését írja elő; egyéb levonásra okot adó körülményt, mint az ellenirat tartalmát nem rögzíti. Ezért helyes volt az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a kérelmezőn és a bíróságon kívüli perbeli szereplőnek, a szakértői intézetnek az érdekkörében jelentkező mulasztás nem ad alapot az eljárás időtartamának csökkentésére.

[33] A fellebbezésben ehhez képest másodlagosan felhívott, az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmaradását pedig erre irányuló ellenkérelem hiányában hivatalból figyelembe venni nem lehetett. Mint ahogy arra a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. és Pkf.II.20.083/2023/2. számú végzése rámutatott: A Pevtv. 9. § (4) bekezdésének utaló szabálya alapján a vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárásban is alkalmazandó a Pp. 2. § (2) bekezdése a rendelkezési elv részében irányadó az a szabálya, hogy a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, valamint a 4. § (2) bekezdése a tárgyalási elv részében irányadó az a szabálya, amely szerint a perben jelentős tények állítása – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a feleket terheli. A Pevtv. 14. § (1) bekezdésének f) pontja szerint az elleniratban fel kell tüntetni a kérelmező azon eljárási cselekményét, illetve szükséges eljárási cselekménye elmulasztását alátámasztó tényeket, amelyek a kérelmezett álláspontja szerint megalapozzák – a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz vonatkozásában – meghatározott időtartam figyelmen kívül hagyását, míg a g) pontja értelmében az előző szerinti eljárási cselekményre, illetve mulasztásra tekintettel figyelmen kívül hagyandó időtartamot. Mivel az ellenirat tartalmát meghatározó, az előzőekben felhívott jogszabályi rendelkezések a kérelmező eljárási cselekményeire utalnak, azonban a 15. § (3) illetve (4) bekezdése értelmében mind a bíróság, mind a fél érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időszak alapot adhat a levonásra, ebből az következik, hogy az elleniratban a kérelmező minden olyan cselekményét vagy mulasztását – így a bíróság érdekkörében felmerült időszak figyelmen kívül hagyását eredményezhető eljárás elhúzódása miatti kifogás elmulasztását is – hivatkozni kell, amelyre a kérelmezett a védekezését alapozza; a Pevtv. 15. § (5) bekezdésében felhívott *kérelem és ellenirat tartalmának korlátai közötti* vizsgálódás szabálya, a polgári eljárásjog általános elveire figyelemmel azt jelenti, hogy a kérelmezett által ebben a körben nem hivatkozott tényeket a nemperes eljárásban eljáró bíróság nem veheti figyelembe. Mindezek alapján a 2020. június 13. és 2020. július 23. közötti 41 napot nem lehet levonni az eljárási szakasz számított időtartamából.

[34] Ugyancsak alaptalanul kérte a kérelmezett a Pevtv. 15. § (3) bekezdésére hivatkozva 2021. február 4. és 2021. február 19. között eltelt 15 nap levonását. Nem volt megállapítható ugyanis az elleniratban hivatkozott olyan, a kérelmezők érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt szükségtelenül eltelt időtartam, amely a vagyoni elégtétel csökkentését eredményező levonásra alapot adott volna. A kérelmezők bizonyosan nem indítottak el ugyanis semmilyen okfolyamatot, ami a tárgyalás 2021. február 4-i beállításához vezetett volna. A közvetett okozati összefüggés nem alapozhatja meg az egyes időszakok levonását; mint ahogy a felelősség megállapítása tekintetében más esetekben sem, a vagyoni elégtétel körében sem érvényesül a feltételek egyenértékűségének a tana. A kérelmező – a vagyoni elégtétel csökkentésére alapot adó – felelőssége csak az általa közvetlenül okozott szükségtelen időmúlásért határozható meg, de nem állapítható meg azért a további időmúlásért, amelyet ezen időszakon belül már a bíróság érdekkörében jelentkező cselekmény okozott. A 2020. november 10-én érkezett tárgyalás elhalasztása iránti közös kérelem értelemszerűen nem idézhette elő a 2021. február 4-i tárgyalási határnap beállítását, ez a kérelmezők terhére nem értékelhető.

[35] Összességében az ítéltábla a per megjelölt időtartamából a fellebbezéssel érintett időszakok levonását nem találta indokoltnak, ezért az elsőfokú bíróság végzésének a

fellebbezett részét a Pevtv. 9. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[36] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a kérelmezettet a kérelmezők javára a Rendelet 3. § (4), (5) és (6) bekezdése szerint, az ügy tárgyára és a fellebbezés tartalmára tekintettel indokolt jogi képviselési tevékenység alapján meghatározott összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

[37] Az Itv. 39. § (1) bekezdése és 47. § (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illeték, a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán, a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2023. május 16.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró